

Izhaja vsak ponedeljek in četrtek po poldnevi.
Stanje za celo leto 15 L., za pol leta 8 L., za četrt leta 4 L. Za inozemstvo celo leto 85 L.
Na naročila brez poslane naročnine se ne moremo ozišrati.
Odgovorni urednik: Poldi Kemperle

GORIŠKA STRAŽA

Štev. 53

V Gorici, v četrtek 10. julija 1924.

Let. VII.

Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Oglaši se računajo po dogovoru in se plačajo v naprej.
List izdaja konsorcij GORIŠKE STRAŽE Tisk. Juch v Gorici via Morelli 16.
Uprava in uredništvo: ulica Mameli 5. (prej Scuole).

Pravici zadoščenje!

Slovesen trenutek je bil, ko je ministerski predsednik Mussolini vstal v parlamentu tisto uro, ko so vse poslanci s tesnobo pričakovali vesti, kaj se je zgodilo s poslancem Matteottijem. Sredi viharnih sprov je zadono iz Mussolinijevih ustil ozanilo: "Pravica se bo uveljavila, njen meč bo zadel vse zločince!"

Vse ljudstvo je napeto poslušalo te besede in je zaklenilo to obljubo v srce. Zakaj zadnji čas je, da pravica začne svobodno in za vse enako delovati. Popraviti je treba vse krivice, ki so se zgodele, kaznovati je treba vse zločince, ki se še svodno sprehajajo po deželi in še vedno strahujejo mirne državljan. Le tako bo polagoma oživel v množicah zaupanje v pravičnost, samo na ta način bo mogoče obnoviti temelj državnega miru — pravico.

Tudi v naši deželi je ta temelj močno omajan in zaupanje v nepričestnost državnih oblasti je žal že močno ošibelo. In vendar je bilo v našem ljudstvu to zaupanje tako močno ukoreninjeno! Kdo so oni ljudje, ki so hoteli izpodkopati zaupanje v pravičnost državnih oblasti? Kje so ti najhujši rušilci pravne reda, kod se sprehajajo ti zlobneži, ki so Z BESEDAMI poveličevali državo. Z DEJANJI pa so jo blatili, poniževali, rušili?

Ti gospodje se še vedno sprehajajo po naši deželi. Mislimo, da zanje kazenski zakoni ne veljajo. V trdni zavesti, da so nekaznjivi, še vedno grozijo z nasilstvi in zločini. In že začenja ljudstvo verjeti, da se tem ljudem res nič ne more zgoditi.

V najvišjem interesu pravnega reda je, da neodvisna sodna oblast

naglo, odločno in brez obzira položi roko na vse, ki so se pregrešili proti temeljnemu določbam kazenskega zakona. Užaljenemu pravnemu četu ljudske skupnosti je treba dati polno zadoščenje! Se je čas, da se zaustavi sistematične rušilce pravnih načel pri njih zločinskem potetju, se je čas, da se ohrani oni del zaupanja v pravičnost, ki je v ljudstvu še nedotaknjen. Toda treba je, da gredo pristojna oblastva načel, in odločno vsem zločinom do na!

Zivo želimo po svojih močeh pridomiti, da se pravičnost, temelj socialnega življenja obnovi, ker to bo neznansko povzdrignilo in okreplilo ugled vlade in države. Zato stavimo g. državnemu pravdniku sledenje prašanja:

1.) Ali so Vam znana težka nasičja, ki jih je zagrešil g. zdravnik D'OTTONE v Biljani in Medani o prilik občinskih in političnih volitev? Ali Vam je znano, da je pretepel celo vrsto nedolžnih in mirnih ljudi in da je zagrešil zločine, za katere določa kazenski zakonik ječo od 1-5 let?

Druga prašanja s potrebnim dokaznim gradivom bodo sledila.

Nočemo naštrevati danes drugih težkih zločinov, ki so ostali nekaznovani. V našem listu smo priobčili dovolj gradiva, da more pravica brez težav iti svojo pot. Čakamo dejanj, naše ljudstvo ostro in stalno opazuje delo pravice in po delih si ustvarja svojo sodbo.

Mi pa hočemo kot svobodni in pravični državljanji lojalno sodelovati, da se uresniči proti vsem rušilcem pravnega reda tudi v naši deželi znameniti klic g. Mussolinija: "Pravica se mora uveljaviti!"

Kaj se godi po svetu?

Danes je trideseti dan, ko je bil nasilno uropan in potem nečloveško umorjen poslanec Matteotti. Trideset dni je že poteklo, toda razburjenje v ljudstvu se še vedno ni poleglo. Z vsem ogorčenjem se ljudstvo še vedno vprašuje: kje je mrlje? V to grozno skrivnost preiskava se do danes ni prinesla nikake jasnosti. Zdi se sicer, da se bo obistinilo mnenje, ki smo ga po ljudovskem glasilu "Popolo" pričeli v zadnji strelki, toda gotovosti ni še nikake. To povzroča, da se napetost nikakor in nikakor ne more poleči.

Casopisje, zlasti opozicionalno, še vedno dan za dan piše o grozni zadevi in prihaja na dan z novimi odkritji. "Avanti" glavno socialistično glasilo z dne 9. t. m. z začudenjem ugotavlja, da obiskuje preiskovalni sodnik Matteottijevega slučaja dan za dan justičnega ministra. "Zakaj?" vprašuje list. "Ali ni dolžnost vlade pustiti ravno v sedanjem trenutku sodišču največjo svobodo. Zakaj se minister Ovglio toliko zanima za potek pre-

iskave. Nihče bi mu ne veril, če bi trdil, da mu hoče pomagati najti krivce in razjasniti temni položaj. Kaj todaj? Citatejte si lahko sami napravijo odgovor.

Davljenje časopisja.

Ze po tem kratkom izvlečku iz "Avantija" je jasno za vsakogar, kako globoko pretresa Matteottijev umor vse italijansko javnost. Kljub temu pa vlada ne misli kreniti na drugo pot. Zdi se, da imajo v fašistički stranki premoč oni, ki so za najostrejši boj proti vsem opozicionalnim strankam. Ne kaže se to samo v izjavah raznih Fari-nacijev, v nasilstvih, ki se dogajajo dan za dan, temveč najbolj v sklepu ministrskega sveta z dne 8. t. m., ki pomenja pravcato davljenje svobodnega časopisa. Preden preidemo v podrobnejšo razpravo o tem usodepolnem sklepu naj ga v kratkem navedemo:

Cl. 1. določa, da mora biti odgovorni urednik listov ali nacentrali ali pa eden izmed rednih glavnih urednikov. Senatorji in poslanci ne morejo biti

odgovorni uredniki. Dalje ne morejo biti odgovorni uredniki tisti, ki so bili že dvakrat obsojeni radi kakega zločina, zagrešenega potom tiska. Prefekt ima pravico odkloniti odgovorni urednik, ki ne odgovarja tem določbam. Cl. 2. določa, da ima prefekt pravico posvariti odgovornega urednika, listu (in to ne glede na kazensko postopanje, ako je potrebno) v sledčih slučajih: a) ako dotični list z neresničnimi ali tendenciozničnimi vestmi ovira diplomatsko delovanje vlade v inozemstvu ali škoduje državnemu kreditu v notranjosti ali v inozemstvu ali vzbuja neutemeljeno ozemirjenje med prebivalstvom ali kakorkoli moti javni red; b) ako list s članki, pojasnili, pripombari, naslovi, slikami in okrasi hujška k zločinu, k razrednemu sovraštu, k ne-pokorščini napram zakonom in oblastnemu naredbam, ako moti disciplino službenec kakor joene naprave, ako podpira interes inozemskih držav, tonov in zasebnikov na škodo italijanskih interesov, ali ako sramoti domovino, kralja, vladarsko hišo, pa-pča, državno vero, državne ustanove in oblasti ter prijateljske države. Svetlo se izreče z utemeljenim odlokom po zaščitjanju mnenja komisije, ki je sestavljena iz enega sodnika, katerega imenuje pri predsednik tribunala, iz zastopnika državnemu pravniku, katerega imenuje glavni pravnik priznene sodišča, in iz enega zastopnika časnikiškega sloja, katerega imenuje krajevno časnikiško udruženje, kjer obstaja. Komisija je imenovana za dobro enega leta. — Cl. 3. Prefekt ima pravico po zaščitjanju mnenju omenjene komisije proglašiti s posebnim odlokom odgovornega urednika za odstavljenega. Dalje ima prefekt pravico odreči priznanje novega odgovornega urednika listu, katerega prejšnji odgovorni urednik je bil v dobi dveh let dvakrat obsojen radi prestanka, zagrešenega potom tiska, na šest mesecov ali več ječe ali ako je bil od prefekta v teku enega leta dvakrat posvarjen. Proti tozadnemu odloku je dovoljena protestna na ministrstvo za notranje stvari in proti odločitvi lega poslednjega na IV. odsek državnega sveta, kolikor bi šlo za kršten zakonac, ne-kompetenco ali prekoraka oblasti. — Cl. 4. Pričujoči odlok stopi v veljavo z dnem, ko bo objavljen v uradnem listu "Gazzetta Ufficiale".

Vsa javnost razburjena.

Dekret je stopil takoj v veljavo. Za vsakogar, ki pozna zlasti naše sedanje politične razmere, je jasno, da je hotela vlada s tem odlokom zadati opozicionalnim strankam težak udarec. Kakor znamo je bil ta dekret ze 12. julija 1923 podpisani od kralja, toda je postal v Mussolinijevi miznici. Ko se je namreč lansko leto doznao za ta odlok, je nastal v vsej javnosti takoj silen odpor, da je smatral Mussolini za prikladnejše in umestnejše ga ne izdati. Umevno, da je zato sedaj tembolj razburil vso javnost sklepu ministrskega sveta, da se odlok ponovno sprejme in takoj uveljavlji.

Glavno orozje opozicije je časopisje. S tem odlokom se pa hoče ravno časopisu zamašiti usta. Kakor je iz besedila odloka razvidno,

sme prefekt odgovornega urednika posvariti. Po dvakratnem posvarjenju mu sme odvzeti pravico na daljnega podpisovanja za časopis in eventuelno tudi ne dovoliti listu, da imenuje drugega odgovornega urednika. S tem je vladu omogočeno, da lahko samovoljno ovira izhajanje lista. Prefekt namreč ne misli in ne sme misliti drugače kot centralna vlada. In kako bo ta prejela izjave časopisa, si lahko jasno predstavljam. Vlada bi pa ne smela biti napram opoziciji sodnik, temveč samo stranka.

Posledice.

Posledice novega odloka si lahko predstavljam. Saj vemo iz mnogih bridičnih izkušenj le predobro, kaj si lahko prefekt predstavlja za protidržavno, za »motenje javnega mira«, za »spodbihovanje« i. t. d. Vsaka odkrita in postena kritika vladnih odredb se da spraviti pod eden ali drug tak naslov. Če zagreši prefekt kak prestopek, potem ne bo on kaznovan, temveč časopis, ki bo ta prestopek primerno in javno grajal. Zakaj ne delujejo v teh slučajih državni pravniki in sodišča? Njim pritiče vendar nadzorstvo nad časopisjem in oni morajo skrbeti, da se prestopki in zločini časopisa kaznujejo. Novi zakon niti ne določa, da se mora ovreči sklep prefekture, oziroma notranjega ministristva, s katerim se hčete vdusiti kak časopis, če ga sodišče oprosti pregreška, ki se mu očita. Kaj pomeni to? Državni upravi so odprtia vsa vrata, da lahko samovoljno gospodarji in časopisje je odtegnjeno zakoniti in načrni pristojnosti sodišč. Svoboda časopisa, ki je že itak omejena po splošnem kazenskem zakoniku, je s tem dejstveno odpravljena.

Kako sodi o tej odredbi opozicija in tudi časopisje, ki je kolikor točko ljubimkovalo s fašizmom, si lahko mislimo. Vodstvo časnikarske zveze je že sklenilo oster protest proti temu nečuvnemu sklepu.

Kakšen uspeh bo imel ta naskok vlade na opozicijo je težko presrediti: dvomljiv je vsekakor, Mussolini sam je se pred kratkim izjavil v zbornic, da je odlok proti svobodi tiska nekaj izjemnega in se je ponavil, da ga dozdaj ni pustil objaviti.

LESTVA.

Zivimo v čudežnih časih. Ali ni svet na glavo postavljen? Veliki tatoči so danes »umni gospodarji«, mojstri spletarjev in inventacij, »knjižne produkcije«, politični mojstri so »narodni junaki«, mojstrske lažnike slavijo kot »sposobne politike«, etroloveci, ki imajo v ozirom pripravljenih dvajset zastav so »razsodni in učideni ljudje«. Pred nasimi očmi se rušijo vsa velika in pravljata načela poštovanja. Le eno je ostalo trdno v tem cesoljnem polomu značajev: Glej, testeu se vzpenja v oblake in po teji lastri plezajo, se potiskajo, boreč se za cijli klin, veliki in majhni, tolsti in subljeti, stari in mudi poštenci, »nove dobe«.

Hipoma pa se je ogromna lestva

stresla in zamajala. Oglušen krik je napolnil deželo. Kaj se je zgodilo? Mrtvaška roka je z orjaško močjo zgrabilo lesto prav pri temeljih in zdaj ceplajo plezalci prav z vrha v globoko in ko gline hruške. Obledeli so plezalci, kri jim je zastala v žilah: Ali se bo lesta zrušila: tako prahujejo s plahi mi očmi deželo.

Dečela pa je tihko grob. Množice se 48% predvojne industrije, da so industrije, ki predelujejo izdelke, doseglo 50%, ter da je tekstilna in elektrotehnična industrija že dosegla predvojno stanje. Število zaposlenega delavstva v industriji znaša 2 milijona in 600 tisoč, polovico več ko v letu 1922. Delavske plače so zrastle na 60 odstotkov in se še vedno boljšajo. Rusija bo izvozila v tem letu 200 milijonov pudevžita.

Ko se ta zavest prebudi, bo orjaška lesta zgrmela na tla.

DNEVNE VESTI

NOVE NAPOVEDI DAVKA NA ZEMLJIŠKI DOHODEK.

(Glej »Pouk davkoplačevalcem« v »Gor. Straži« št. 48 z dne 23. junija 1924).

»Goriška Straža« je že v št. 48 dne 23. junija 1924 poročala pod naslovom: »Pouk davkoplačevalcem«, da zamorejo davkoplačevalce do 31. julija 1924 vložiti nove davčne napovedi za davek na premično premoženje in tudi za davek na zemljiski dohodek. Neki slovenski list je poročal, da se ne smejo vlagati nove davčne napovedi za davek na zemljiski dohodek letos do 31. julija, temveč šele v letu 1925. Nekatera županstva tudi niso hotela sprejemati tozadevnih vlog na davkovanje. Dobil je se celo župan, ki je trdil da se »Goriška Straža« laže. Da ne bo v tej važni gospodarski zadavi nobene zmote, poročamo da je bilo navodilo »Goriške Straže« popolnoma točno in pravilno. Danes je prejelo uradništvo »Goriške Straže« uradno obvestilo od Kr. Finančne Intendance za Furlanijo, ki se glasi:

V smislu zadnjega odstavka čl. 9 in čl. 15 priloge C. k kr. odloku od 22. maja 1924 št. 804 je določeno, da se smejo zemljiski dohodeki, ki so bili ugotovljeni, oziroma napovedani za leto 1924, popraviti tudi pred potekom dveh let. Vsake dve leti smejo namreč drugače davkoplačevalci v smislu določbe čl. 1 zakona z dne 2 maja 1907 št. 422 spremnati davčne napovedi.

Zatorej smejo davkoplačevalci vložiti do 31. julija 1924 prošnje, da se jim zemljiski dohodek popravi (zniza) in to za davek na zemljiski dohodek za leto 1925.

Videm 8. julija 1924.

Intendant: Sperti.

CETVORICA LJUBEZNIVIH ZENSK.

Italijanski časopisi pišejo danes že o štirih »uglednih« ženskah iz višjih krogov, ki se pridružajo v palačo notranjega ministerstva Viminale. Ena jo bila zaljubljena v Rossija, dve sta se posebno zanimali za generala

Cerovškoy gospod.

Življenje Valentina Staniča
(Spisal Joža Lovrenčič)

Tako je popisal banjski gospod prvi del svoje poti in se oddahnil. In ko je drugič spet sedel za mizo, je popisal, kako je šel iz Bistricice in prišel na Bled, kjer je prenočil v znanem hotelu na spodnjem kraju jezera »Pri Petranu«. Pa ni dolgo spal. Ob 2 uri je že vstal in se odpravil, - »per pedes apostolorum« peš na daljnjo dolgo pot. Nad jezerom je ležala meglja, v nočno tišino so šumeli jezerski valovi in prvi petelinji so se oglašali. V meglji in pod oblačnim nebom je prišel do Save in preromal leško in radovljiko polje in prišel do Tržiča, se vspel mimo Sv. Ane na Ljubelj, od-

De Bona, četrta pa je bila posebno u-dana Duminičju. Poleg zaljubljenosti je imela vsaka izmed štirih žensk tudi poseben delokrog. Ena se je posebno zanimala za oddelek, ki podeljuje odlikovanja, druga za koncesije i. t. d. Domnevna, se da so bile še druge dame, ki so imele svoje zaščitnike in zалjubljence v palači notranjega ministarstva. Ne bo dolgo, da bomo lahko poročali še o drugih, kajti žensko kmalu vse izdajo.

TUDI DENAR SO VZELI.

Matteottiju je poslala mati malo pred umorom 8000 lir potom čeka. Ček je Matteotti zamenjal pri neki rimski banki, a denarja ni uporabil. Zato pišejo italijanski časopisi, da so zločinci poleg dokumentov, odnesli Matteottiju tudi teh 8000 lir.

DALEČ SMO PRIŠLI.

Nikoli se nam ni niti sanjalo, da se bomo morali Slovenci sramovati pred afričanskimi plemenami. In vendar je tako! Člen prvi kr. odloka z dne 31. januarja 1924, ki urejajo šolstvo v italijanskih kolonijah, določuje:

1) italijanske šole za vse državljanje;
2) arabske šole za pripadnike muslimanske vere?

Araboem dovoljuje država šole v domačem jeziku, našo slovensko šolo pa je uničila z Gentilejevo reformo, ki določuje, da se mora vsako leto v enem razredu več uvesti popolnoma Italijanski pouk. Državna vlada bo morala uvideti, da je nasilstvo nad naravnimi pravicami naroda nevezdržno.

SVILOREJA NAPREDUJE.

Na goriškem trgu je bilo letos pridanih 208 kvintalov svilodov za 496.235 lir. Srednja cena za kg. je bila L. 23.

GOSPODARSTVO RUSIJE.

Na kongresu komunistične internacionale je poročal predsednik sovjetske vlade Rikow o ruskem gospodarstvu. Iz tega poročila posnamemo, da je ruská industrija v splošnem dosegla

koder se mu je nudil krasen razgled. Preletel je vse hribe, ki jih je v dijaških letih prehodil. In s sladko otožnostjo se mu je ustavil pogled na Celovec, kjer je »pred 18 leti preživel svoja mladostna leta«. »V precejšnji revščini sicer, a veselje v Apolonovem dvoru se ne more primerjati onemu, ki sem ga tedaj užival,« je zapisal.

In je prisel v Celovec, kjer ga je generalni vikar grof Hohenwart najpribližnejše sprejel. Menila sta se o proslih letih prijateljsko-prišršeno in se je razkazal gospitelj svoje prirodoslovne zbirke, ki jih je banjski gospod navdušeno občudoval. Rad bi bil ostal delj v Celovcu, a čas mu je bil odmerjen in vrnih se je po isti poti — samo čez Zelenico — na Bled.

Danilo se je, ko je potoval po dolgočasni, le po ogljarjih oživljeni dolini proti Bistrici. Solnce se ni razpodilo goste megle, ko je pri-

dežela pa je tihko grob. Množice se 48% predvojne industrije, da so industrije, ki predelujejo izdelke, doseglo 50%, ter da je tekstilna in elektrotehnična industrija že dosegla predvojno stanje. Število zaposlenega delavstva v industriji znaša 2 milijona in 600 tisoč, polovico več ko v letu 1922. Delavske plače so zrastle na 60 odstotkov in se še vedno boljšajo. Rusija bo izvozila v tem letu 200 milijonov pudevžita.

DRAGOCENO ZNAMENJE.

Na mestu, kjer so zločinci ugrabili Matteottija, je postavljen križ. K temu znamenju romajo Rimljani brez razlike stanu in mišljena kot na božjo pot. Tam polagajo vence, a verni in pobožni tudi molijo. Varuhi javnega reda imajo s posetniki mnogo dela in večkrat so z njimi preosorni.

POZDRAVI IZ FLORENCE.

Slovenski fantje od 6. stotinje santejcev pošiljamo iskrene pozdrave, »Goriški Straži« in po njih vsem dragim znancem.

Leban Venceslav, Stržišče — Kovač Franc, Znojile — Jug Ivan, Ušnik — Stanič Ivan, Ajba — Skrlavoj Franc, Opčina — Roščič Jožef, Logje — Fon Anton, Srpenica.

RUSI SO ŽEJNI.

V zadnjem času se je zahotel rusemu človeku po žganju, »samagonki«. Nastalo je nebroj tajnih tovarn za pridelovanje vodke. Ruski uradni list »Izvestja« poročajo, da je ruska vlada zaprla v treh mesecih 5000 tajnih tovarn in aretirala nad 7000 oseb, ki so se pečale s trgovino žganja.

SPLOŠNO SLOV. ŽEN. DRUŠTVO V GORICI

je s svojo mladinsko prireditvijo dne 6. t. m. prekinilo do septembra svoje društveno delovanje. Prisrčno se zahvaljujem vsem onim, kateri so na katolički način pripomogli, da je ta prireditve takò zadovoljivo uspela: dramatičnemu krožku za sodelovanje in posojene kulise, učitelju mand. krožka. Kozmi za brezplačno dirigiranje takò dobro prizvedenih točk, vsem našim malim igralcem in igralkam in zlasti pa njihovi učitelji, genci. Erženovi, kateri je našla v svoji ljubezni do stvari kljub veliki zaposlenosti oni za učenje potrebnih čas. Zahvaljujem se sl. občinstvu za obilni obisk, s katerim je pokazalo, da ga ne straši niti izdelredna vročina, kadar gré za dobro stvar. — Vam pa, odbornice, je bila najlepša zahvala blesk v očih vsakega otroka, ki se je oni večer vračal srečen in zadovoljen domov.

Predsednictv.

DELO DEŽELNEGA UPRAVNEGA ODBORA V VIDMU.

Deželni upravni odbor je na seji dne 8. julija odobril:

- Občini Solkan plačilo dolga pri deželnih aprovizaciji;
- Kanalu je odobril pravilnik davka na živilo;
- Medani pravilnik in tarif davka na živilo;
- Istotako občini Kal;
- Biljam pravilnik davka na vozila in posle; Vrtojbi uporabo denarja, vloženega pri Montu pod hranilno knjižo; Cerničam in Biljani pravilnik davka na živilo; Cerknemu stavbeni pravilnik; ravnotako je odobril še drugim slovanskim občinam pravilni-ke za razne davke.

ZASLEDILI SO TIČKE.

V Vidmu je policija zasačila bando ponarejevalcev denarja. Aretirala je nekega Cavallija, ki je kmalu priznal, da je njegovo pravo ime Fortunat Sarroglio. Priznal je tudi, da je bil že obsojen od milanskega sodišča na 15 let ječe zaradi ponarejevanja denarja. Čedna družba je ponarejevala bankovce Banke d'Italia po 1000, 500, 100 in 50 lir.

SEJA GORISKEGA OBČINSKEGA SVETA.

Jutri (petek) ob 6 uri zvečer bo javna seja goriškega občinskega sveta v dvorani občinske hiše Corso Verdi št. 29. Med drugim bo seja razpravljala tudi o priključitvi sempeterskih in podgorških občin k goriškemu mestu. Gospodom goriškim občinskim svetovalcem lahko povemo, da ni v Semperu in v Podgori pametnega človeka, ki bi bil za priključitev teh dveh občin k Gorici. Čemu tudi? Sempetersci in Podgorci zamorejo sami vzdrževati svoje občine, zato pa niso bili rojeni, da bodo plačevali stare in nove dolgove goriškega mesta ter da bodo plačevali višje davke kot jih plačujejo danes. Ce sta tudi gospoda viteza Galevsig in Peternelly vneta borce za načrt goriških očakov, povemo na tihem, da je njihovo mnenje brez vsake veljavje, ker je popolnoma nasprotno občinjam. Vitezzi, baroni, grofi in knezi so bili vedno proti ljudstvu, zato se tudi sempeterski vitezoma ne čudimo.

VAŽNO ZBOROVANJE.

Včeraj se je vršilo v Trstu zborovanje zastopnikov Trsta, Gorice in Pulja, to je treh mest, ki imajo šolsko avtonomijo. Nas Slovence zanima zelo, če je župan Bombig, ki je zastopal goriško mesto na zborovanju poročal o nezadovoljnosti goriških Slovencev z mestno ljudske šolo. Ali bodo gospodje starešine goriškega mesta že enkrat pravični nasproti slovenskemu življu, ki vrši tako točno dolžnosti meščanov pri plačevanju občinskih davkov? Duh pravičnosti, ki se je zbudil v italijanski javnosti ob smrti Matteottijevi se mora predvsem izraziti v odnosu do otrok narodnih manjšin. Ni dovoljeno ubivati naroda in njegovega nedolžnega naraščaja.

je bil ta Kos. Pot do slapa je opisoval tako zvito, da je Stanič najel ribiča ob jezeru in mu plačal en goldinar za pol ure trajajoči prevoz.

Ko so izstopili iz čolna, so šli se dobro četrt ure v breg po vozni poti skozi krasne gozdove in prišli so potem še po zadnjem strmem do slapa.

»Obdan od gostega gozda slišimo, — je pisal, živo obnavljajoč čarobne vtise ob Savici — »kako na desni pod nami buči Savica. Zgoraj v ospredju bobni slap kakor grom. Ko pridemo iz gozda, imamo pred seboj krasen spomenik.«

Spomenik je postavil nadvojvodu Ivanu Zoisu, ki je imel svoje fužine v Bohinju. Stanič ga je površno pogledal, obesil nani svoj barometer in termometer in opazoval slap.

(Dalje).

NAPAD NA POSLANIKA.

Neki romunski študent je izvršil revolverski napad na romunskega poslanika v Londonu. Oddal je nanj dva strela. Poslanik je bil ranjen. Študenta so na mestu arstirali.

EDINO PAMETNO.

Politični tajnik florentinskih snopov Mendolini je napovedal ravnatelju "Popola", glasila italijanske ljudske stranke Donatiju dvoboju. Donati je dvoboj odklonil, ker je po svojem verškem katoličkem prepršanju proti dvobojevanju. Ali ne zadostuje kazenski zakon v obrambo časti vsakomur?

OBČNI ZBOR ZADRŽUJE ZVEZE V GORICI.

Danes (četrtek) se je vršil v prostorih Zadržujočih zvez v Gorici redni občni zbor. Udeležba je bila velika. Vi deli smo zastopnike iz Idrije, Sp. Idrije, Bovškega, Tolminskega, polno za stopstvo zadrug v goriški okolici, na Vipavskem in na Krasu. Velika udeležba je dobro znatenje, da se delžel-

vedno bolj zadeva važnosti zadržujočega. Natančneje poročilo prinesemo prihodnjih.

Gospodarstvo.

TRŽNE CENE V GORICI.

Dne 10. julija so bile na goriškem trgu slednje cene: korenje 0.60-0.80, čebula 0.80-1 l., navaden fižol 2.40-2.60, koks 3 do 3.40, salata 0.80-1, grah 0.80-1.20, krompir 50-60 vin., radič 60 vin. do 1.60, špinaca 0.50-0.60, fižol v stročju 50 do 80 vin., vrzote 1.30 do 1.50, bučice (ukete) 10-30 vin., črešnje 2.60 do 3 lir., maslo 13 do 15, mleko 1 do 1.20, med v satju 8 do 9 lir., ostali med 10-12, jajca 55-60 vin., pesa 30-50, hruške 1.50-2.60, paradižniki 1.20-1.40, jabolke 1.40-1.80 l., breskve 5-6 lir.

VALUTA.

Dne 9. julija si dobil na tržaški borzi: za 100 avstrijskih kron lir 0.34, za 100 českoslovaških kron lir 69, za 100 dinarjev lir 27.70, za 1 dolar 23.60, za 100 franc. fr. lir 120.25, za 100 švicarskih fr. lir 420.

VALUTA.

Dne 9. julija si dobil na tržaški borzi: za 100 avstrijskih kron lir 0.34, za 100 českoslovaških kron lir 69, za 100 dinarjev lir 27.70, za 1 dolar 23.60, za 100 franc. fr. lir 120.25, za 100 švicarskih fr. lir 420.

se že bliska. Na žitu je poleg sadja toča še največ vzela. Kot si nam naročila, predraga "Goriška Straža", smo se glede toče obrnili na županščino. Tam so gospodje še dosti potrežljivi, le o "Goriški Straži" pravijo, da laže. Prav posebno so se jim zamerili dopisniki, ki so v Goriški Straži tako lepo naslikali ustanovitev grahovskega fašistovskega krožka. Naj jih le štejejo: saj nas je precej in nismo daleč in se nikogar nič ne bojimo. Mi smo le hoteli razširiti njihovo slavo po celi Goriški. Zdaj pa vidimo, da jih je sram. Pravijo, da se menda list odpadnikov pritožuje, da med grahovskimi snopariji ni vse v redu. Tudi nam se tako zdi. Zato nasvetujemo našemu gospodu županu, naj bi župansko in predsedniško čast po bratsko delil z gospodom oštirjem vrh vasi, pa bo morda več medsebojne zastopnosti. Zdi se nam tudi, da je šla vsa stvar vendarle prehitro, ko so zbirali tiste Grahovce, ki "nisu proti državi." Tudi mi nismo proti državi. Zato se nam zdi, da lahko z mirno vestjo vpisete v grahovski fašistovski krožek vso grapo.

Mi Grahovci.

IZ SELA NA VIPAVSKEM.

Kot povsod, tako se tudi v naši vasi marsikaj spreminja. Pred letom smo imeli lepo društveno življenje kot v malokateri vasi, aka pa danes pogledamo, vidimo samo nazasdovanje. Od kar so nam oblasti vkinile naše "Bralno društvo" se nobeden ne zmeni za kaj dobrega. Samo malec dobre volje, pa bi bilo vse v najlepšem redu. So tudi drugje društva vkinjena, toda vseeno se gibljejo. Pri nas pa tega ni mogoče. Kaj je temu vzrok? Naša mladina se le preveč vdaja igri, pijači in plesu. Žal, da so se tudi starejši ohladili za društveno delovanje. Ako ne bodo stari dajali lepega vzgleda, kako moramo pričakovati to od mladine. Pretečeno nedeljo smo praznovali slavnost sv. Cirila in Metoda. Pa letos je bilo praznovanje dokaj žalostno. Ravnogta praznik bi morala naša mladina z možmi vred najbolj upoštevati in nekoliko premisliti. Fantje, možje in dekleta zganite se, dokler je še čas! Ali nimate več srca in duše, da pustite, da se petletno delovanje nadomešča z javnimi plesi. Čemu imame knjige? Čemu so časopisi? Čemu tolko pesni? Čemu imate glasove, da ne pojete? Kaj je lepšega kot ubrano petje. Ali vas nič ne gane ko slišite, kako drugod delujejo? Zakaj bi se tudi pri nas ne delalo, ko je nujna potreba! V nedeljo pri sv. maši je bila lepa prilika slišati mnogo lepega in pomembnega. G. pridigari nam je marsikaj povedal, kar nam ostane v spominu. Cerkveni pevski zbor iz Batuj pa nam je pokazal, kaj zamore dobra volja. Vso pohvalo zaslubi. Se je čas da se poprimeno zopet dela, le osebnosti pustimo na stran, ker sloga jači, nesloga tlači.

Vodstvo.

BILJE.

Pevski zbor iz Bilj ponovi dne 13. junija t. l. "Vodopivčev koncert" v prostorih Kmetijskega društva v Biljah ob 5. pop. s sledenim sporedom:

1. M. Elizabeta: *Pozdrav*, 2. S. Gregorčič: *Naročilo meš. zbor*, 3. S. Gregorčič: *Vojaci na potu moš. zbor*, 4. S. Gregorčič: *Pogled v nedolžno oko*, živa slika s petjem, 5. Luiza Pesjakova: *Poletje*, otroški zbor, 6. Luiza Pesjakova: *Gospodinje in dekleta*, prizor s petjem. — Odmor. — 7. S. Gregorčič: *Slavnostna pesem*, mešani zbor, 8. J. Lovrenčič: *Jaz bi rad rudečih rož moš. zbor*, 9. C. M. Vuga: *Pri znamenju*, prizor z žens. zborom, 10. C. M. Vuga: *Vino in voda*, prizor z meš. zborom, 11. S. Jenko: *Balada: Knezov zet*, mešani zbor. Vstopnina: Sedeži I vrste 5 L, II. vrsti 4 L, III vrsti 3 L, Stojišča 2 L. K obilni vdeležbi vabi Odbor.

Naše Kmetijsko društvo se sedaj, ko je v lastni hiši, zelo lepo razvija. Gostilna gre prav dobro, ker prodaja po ceni izvrstno kapljico. Trgovina je tudi vzorna in ima od dne do dne več odjemalcev. Blago je vedno pravzapravno, cene najprimernejše in postrežba tudi točna. Očividno zadržujo misel pri nas v Biljah nima slabega temelja. Želimo našemu delavnemu društvu, da vstraja na sedanji poti, ker bo razvoj našega društva brezdvomno dobro vplival na gospodarski položaj cele občine.

GRAHOVO OB BACI.

Preljuba „Gorška Straža“. Naznajmo ti, da je pri nas prav lepo vreme. Košnja gre lepo od rok, tudi srp

pevski zbor pod vodstvom organista g. Martina Podgornika prekrasne pesmi, na kar je sledila škofova pridiga, ki je segala vsem do srca.

Prosvetna zveza.

Popravek. V zadnji okrožnici telodseka za tekmo v Batujah se je vrnila pomota v načrtu tekme, in sicer:

Določba pod št. 1 (skok v daljavo z zaletom) se glasi pravilno 4.20 m 10 točk, nadaljnje številke 3.30 m, 3.10 m ne pridejo v poštev, velja pa 4.20 m 10 točk in za vsakih 10 cm manj 2 točki manj, kakor stoji v spodnji številki I. Določba pod številko 2 (skok v višino z zaletom) 1.30 m 10 točk, nadaljnje številke 1.25 m 6 točk, 1.20 m 4 točke ne pridejo v poštev, temveč velja vsakih 5 cm manj 2 točki manj kakor stoji pod številko 2. Pri prostih vajah se teče 12 točk pri I. in II. vaji namesto 11 kakor stoji v okrožnici.

Ta popravek naj odseki vzamejo na znanje. Ponovno opozarjam odseke, naj se dobro pripravijo za tekmo in se je udeležijo v polnem številu.

Gospodinjski tečaj se otvoril v nedeljo dne 13. jul. Udeleženje na se zglašajo do 6 h zvečer. Podrobni pogoji so navedeni v rešitvi prošnje.

„Načrnič“ pozna že vsa dežela. Je pa še nekaj vasi, kjer ni niti eden naročen na to vzorno društveno glasilo. Čudimo se, da ni v teh krajih vsaj enega zavednega fanta in dekleta, ki bi agitirali za krasen list. Znabit je v teh vseh preveč gostiln in plesov! — Dopise za julijsko številko je treba poslati vsaj do 20ega t. m.

Telovadni nastop pripravlja za 27. julija batuški odsek. Člani, ki bi hočeli nastopiti pri tekmu in telovadbi, naj upoštevajo tozadovno okrožnico.

Pevski zbori, ki bi želeli slišati izvedbo, naj se dobro pripravijo za tekmo in se je udeležijo v polnem številu.

SIMENCEVA KONCERTA.

Opozarjam ponovno na koncerta opernega tenorista, našega rojaka g. M. Simence, ki se bosta vršila: prvi v Gorici v soboto dne 12. t. m. ob 8 in pol zvečer v dvorani Trgovskega doma, drugi v Ajdovščini v nedeljo dne 13. t. m. ob 8 uri zvečer v dvorani g. Bratina.

Predprodaja vstopnic za goriški koncert v prodajalni Kat. Tisk. D. Zanimanje za koncert je splošno, priskrbite si zato čimprej vstopnice!

Kje je morilec?

Na grobu Antonu Strancarju so vzveteli prvi cveti. Rudeči cveti.

Ljudje se včasi spogledajo in prahujejo: Kje je morilec? Po Gorici pa se sprejajajo brhki gospodči v potletnih črilih (kokasta oblika, zadnji krov, Pariz, ščetajo po Korzu, koketno obračajo glave in ne vedo nič, nič. Kdo je bil v Ajdovščini? — Ne vemo. — Ali ni bil advokat Verzegnassi vodja te družbe? — Ne vemo. — Ali ste videni oblažljivanta mažarskih huzarjev? — Nič.

Ko si je Kajn po umoru pral kravice roke, ga je Bog poklical: „Kajn povej, kje je tvoj brat Abel?“ In Kajn mu je rezko odvrlil: „Mar sem jaz čuv var svojega brata?“ Tako govorijo tudi sodobni Kajni.

Toda če oni molčijo, vpije grob do usta, in glas Nedolžnega trepeta v sreči njegovih rojakov.

Na grobu Antonu Strancarju so vzveteli rdeči cveti. Utrajajo jih in dajejo jih svojim otrokom. Morda bodo njih otroci v visoki starosti dočakali dan, ko pride na svetlo resnica.

Robida.